

Conf. univ. dr. ADRIAN CRISTIAN MOISE
Prof. emerit univ. dr. EMILIAN STANCU

CRIMINALISTICA.
ELEMENTE METODOLOGICE
DE INVESTIGARE A INFRAȚIUNILOR

CURS UNIVERSITAR
Ediția a II-a, revăzută și adăugită

Universul Juridic
București
- 2023 -

CUPRINS

ABREVIERI.....	5
CUVÂNT-ÎNAINTE.....	7
Capitolul I	
METODOLOGIA INVESTIGĂRII INFRAȚIUNILOR DE OMUCIDERE	9
<i>Secțiunea I. Aspecte introductive</i>	<i>9</i>
§1. Principalele probleme care trebuie clarificate în investigarea infracțiunilor de omucidere.....	9
§2. Modalități de probare a infracțiunilor de omucidere	11
§3. Reguli generale metodologice aplicate în investigarea omorului	12
§4. Cercetarea în echipă a omuciderii. Rolul și importanța sa.....	13
§5. Primele măsuri luate de organele de urmărire penală în investigarea omorului.....	13
5.1. Măsuri luate de cadrul de poliție sosit primul la fața locului.....	14
5.2. Activități pregătitoare întreprinse de echipa de cercetare propriu-zisă	15
<i>Secțiunea a II-a. Particularitățile cercetării la fața locului în caz de omor</i>	<i>15</i>
§1. Aspecte generale privind cercetarea la fața locului în caz de omor.....	15
1.1. Cercetarea în faza statică	15
1.2. Cercetarea în faza dinamică.....	16
§2. Examinarea cadavrului.....	16
2.1. Constatarea morții victimei	17
2.2. Examinarea propriu-zisă a cadavrului	17
2.3. Stabilirea datei morții și a eventualelor modificări în poziția cadavrului.....	18
<i>Secțiunea a III-a. Particularitățile investigării omorului în funcție de mijloacele și procedeele folosite de făptuitor pentru suprimarea vieții</i>	<i>19</i>
§1. Omorul săvârșit cu arme albe și corpuri contondente.....	19
§2. Omorul săvârșit prin asfixii	20
§3. Omorul săvârșit prin împușcare	22
§4. Moartea prin otrăvire	22
§5. Moartea violentă determinată de alți factori	22
<i>Secțiunea a IV-a. Disponibilitatea expertizelor medico-legale</i>	<i>23</i>
<i>Secțiunea a V-a. Disponibilitatea expertizelor criminalistice</i>	<i>25</i>
<i>Secțiunea a VI-a. Elaborarea versiunilor de urmărire penală.....</i>	<i>25</i>
<i>Secțiunea a VII-a. Efectuarea unor acte de urmărire penală.....</i>	<i>27</i>
Capitolul II	
METODOLOGIA INVESTIGĂRII UNOR INFRAȚIUNI CARE ADUC ATINGERE PATRIMONIULUI	29

<i>Secțiunea I. Aspecte introductive</i>	29
<i>Secțiunea a II-a. Principalele probleme care trebuie clarificate în investigarea furtului și a tâlhăriei</i>	32
<i>Secțiunea a III-a. Primele măsuri luate în vederea investigării furtului și tâlhăriei</i>	33
§1. Constatarea infracțiunii flagrante	33
§2. Cercetarea la fața locului.....	34
§3. Audierea persoanei vătămate	34
§4. Audierea martorilor.....	35
§5. Efectuarea de percheziții.....	35
§6. Identificarea și prinderea făptuitorilor	36
<i>Secțiunea a IV-a. Alte activități de urmărire penală efectuate în investigarea furtului și tâlhăriei</i>	36
§1. Audierea suspectilor sau a inculpaților.....	36
§2. Efectuarea identificărilor persoanelor și a obiectelor și a reconstituirilor	37
§3. Disponerea de expertize judiciare	37
<i>Secțiunea a V-a. Unele particularități ale investigării furtului</i>	38
<i>Secțiunea a VI-a. Particularități metodologice ale investigării infracțiunii de delapidare</i>	40
§1. Considerații introductive.....	40
§2. Principalele probleme care trebuie clarificate prin investigarea delapidării	40
2.1. Determinarea obiectului material al infracțiunii	41
2.2. Stabilirea elementelor componente ale laturii obiective.....	41
2.3. Identificarea autorului și a eventualilor participanți la săvârșirea infracțiunii	41
2.4. Stabilirea cauzelor și condițiilor care au favorizat săvârșirea infracțiunii	42
§3. Primele măsuri luate în investigarea delapidării	42
§4. Efectuarea altor acte de urmărire penală.....	44
4.1. Audierea martorilor, a suspectilor sau a inculpaților.....	44
4.2. Disponerea constatărilor și a expertizelor judiciare.....	45
4.3. Luarea măsurilor asigurătorii.....	45
<i>Secțiunea a VII-a. Particularități metodologice privind investigarea infracțiunii de înșelăciune</i>	46
§1. Principalele probleme care trebuie clarificate prin investigarea înșelăciunii.....	46
§2. Efectuarea actelor de urmărire penală.....	48
2.1. Audierea persoanei vătămate.....	48
2.2. Audierea suspectului sau a inculpatului	48
2.3. Audierea martorilor	49
2.4. Efectuarea de percheziții și ridicarea de obiecte și înscrisuri	49
2.5. Disponerea constatărilor și a expertizelor judiciare.....	49

Capitolul III

ELEMENTE METODOLOGICE PRIVIND INVESTIGAREA

CRIMINALISTICĂ A INFRACTIUNILOR DIN DOMENIUL AFACERILOR..... 50

Secțiunea I. Aspecte introductive..... 50

§1. Precizări de ordin terminologic..... 50

§2. Cadrul normativ din România care reglementează activitățile din domeniul afacerilor	51
§3. Aspecte de drept penal material privind infracțiunile din domeniul afacerilor	52
3.1. Infracțiuni prevăzute de Legea nr. 31/1990 a societăților	52
3.2. Infracțiunile de bancrută simplă și bancrută frauduloasă	55
3.3. Infracțiunea de concurență neloială prevăzută de art. 5 din Legea nr. 11/1991 privind combaterea concurenței neloiale	55
3.4. Infracțiuni prevăzute de Legea nr. 59/1934 asupra cecului	56
3.5. Infracțiunile de contrabandă reglementate de Legea nr. 86/2006 privind Codul vamal	57
3.6. Infracțiunile prevăzute de Legea nr. 241/2005 pentru prevenirea și combaterea evaziunii fiscale	58
3.7. Infracțiunile prevăzute de Legea nr. 656/2002 pentru prevenirea și sancționarea spălării banilor, precum și pentru instituirea unor măsuri de prevenire și combatere a finanțării terorismului	59
3.8. O.U.G. nr. 99/2006 privind instituțiile de credit și adecvarea capitalului	61
3.9. Infracțiunile prevăzute de Legea nr. 297/2004 privind piața de capital	63
3.10. Infracțiunile împotriva intereselor financiare ale Uniunii Europene din Legea nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție cu modificările și completările ulterioare	64
§4. Cadrul normativ care reglementează activitățile din domeniul afacerilor la nivel european și internațional	65
<i>Secțiunea a II-a. Cadrul metodologic general al investigării penale în domeniul afacerilor</i>	<i>73</i>
§1. Direcții metodologice generale ale investigării penale în domeniul afacerilor	73
§2. Investigarea financiară	75
§3. Tehnici de investigare penală în domeniul afacerilor	76
<i>Secțiunea a III-a. Investigarea criminalistică a infracțiunilor de evaziune fiscală</i>	<i>79</i>
§1. Definierea conceptului de evaziune fiscală	79
§2. Modalități de evaziune fiscală	80
§3. Surse de probe în investigarea evaziunii fiscale	81
<i>Secțiunea a IV-a. Investigarea criminalistică a infracțiunilor de spălare a banilor</i>	<i>83</i>
§1. Definiția spălării banilor	83
§2. Etapele spălării banilor	84
§3. Tehnici de spălare a banilor	85
3.1. Utilizarea veniturilor sub formă de numerar	85
3.2. Utilizarea serviciilor de pariuri	86
3.3. Contractele de asigurare	86
3.4. Transferurile bancare	87
3.5. Sistemele informale de transfer de valori	88
3.6. Paradisurile fiscale	89
3.7. Utilizarea Internetului	91
3.7.1. Aspecte introductive	91
3.7.2. Noțiunea de cyberlaundering	92
3.7.3. Reglementarea cyberlaundering-ului	92

3.7.4. Etapele cyberlaundering-ului	96
3.7.5. Metode de cyberlaundering	97
3.7.6. Moneda virtuală.....	99
§4. Investigarea propriu-zisă a infracțiunilor de spălare a banilor	102
4.1. Unitățile de informații financiare.....	102
4.2. Oficiul Național de Prevenire și Combatere a Spălării Banilor din România	104
4.3. Măsurile de cunoaștere a clientelei în legislația din România.....	109
<i>Secțiunea a V-a. Organisme și instituții implicate în combaterea criminalității din domeniul afacerilor</i>	110
§1. Organisme cu rol de monitorizare și control financiar-fiscal.....	110
1.1. Departamentul pentru Lupta Antifraudă.....	110
1.2. Curtea de Conturi a României	111
1.3. Agenția Națională de Administrare Fiscală	113
§2. Organisme și instituții cu rol de investigare penală	114
2.1. Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.....	114
2.1.1. Secția de Urmărire Penală și Criminalistică	114
2.1.2. Direcția Națională Anticorupție	115
2.1.3. Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism	115
2.2. Inspectoratul General al Poliției Române	116
§3. Organisme internaționale implicate în combaterea criminalității din domeniul afacerilor.....	117
3.1. Oficiul European de Luptă Antifraudă	117
3.2. Organizația Financial Action Task Force	118
3.3. Grupul Egmont al Unităților de Informații Financiare	118
3.4. Interpol.....	118
 Capitolul IV	
METODOLOGIA INVESTIGĂRII ACCIDENTELOR DE MUNCĂ	120
<i>Secțiunea I. Cadrul metodologic general al investigării accidentelor de muncă.....</i>	120
§1. Aspecte introductive	120
§2. Reglementări privind metodologia investigării accidentelor de muncă.....	122
§3. Principalele probleme care trebuie clarificate prin investigarea accidentelor de muncă	124
§4. Cercetarea la fața locului a accidentelor de muncă.....	125
4.1. Luarea primelor măsuri.....	125
4.2. Obiectivele cercetării propriu-zise la fața locului.....	126
4.3. Fixarea rezultatelor cercetării locului faptei	126
§5. Efectuarea altor acte de urmărire penală.....	127
<i>Secțiunea a II-a. Particularități metodologice privind investigarea accidentelor de muncă sau avariilor din domeniul minier, petrochimic și al construcțiilor.....</i>	128
§1. Particularități metodologice privind investigarea accidentelor de muncă din domeniul minier.....	128
1.1. Principalele cauze ale accidentelor de muncă din domeniul minier.....	128
1.2. Cercetarea la fața locului	129

§2. Particularități metodologice ale investigării accidentelor de muncă sau avariilor din domeniul petrochimic	130
2.1. Aspecte introductive	130
2.2. Factori obiectivi de pericol	131
2.3. Cauzele accidentelor de muncă sau avariilor în industria petrochimică.....	132
2.3.1. Cauzele principale de natură tehnică	132
2.3.2. Cauzele de natură organizatorică sau tehnico-organizatorice	132
2.4. Cercetarea la fața locului	133
2.4.1. În faza statică a cercetării	133
2.4.2. În faza dinamică a cercetării	133
2.4.3. Fixarea rezultatelor cercetării la fața locului	135
2.5. Efectuarea altor acte de urmărire penală	135
2.5.1. Audierea martorilor	135
2.5.2. Audierea suspectilor sau a inculpaților	135
2.5.3. Disponerea expertizelor judiciare	135
§3. Particularități metodologice privind investigarea accidentelor de muncă din domeniul construcțiilor.....	136
3.1. Cauzele accidentelor din domeniul construcțiilor	136
3.1.1. Cauzele organizatorice	136
3.1.2. Cauzele tehnice	136
3.1.3. Accidentele de muncă	137
3.2. Cercetarea propriu-zisă a accidentelor din construcții.....	137

Capitolul V

PARTICULARITĂȚI METODOLOGICE PRIVIND INVESTIGAREA

ACCIDENTELOR DE TRAFIC RUTIER..... 138

Secțiunea I. Aspecte introductive..... 138

§1. Considerații referitoare la aspectele juridice..... 138

§2. Cauzele accidentelor de circulație..... 141

§3. Împrejurări prin care trebuie stabilită investigarea accidentelor de trafic rutier..... 141

Secțiunea a II-a. Particularități privind cercetarea la fața locului în cazul

accidentelor de trafic rutier..... 143

§1. Considerații preliminare..... 143

§2. Pregătirea cercetării locului accidentului de trafic rutier
 144 |

§3. Efectuarea cercetării propriu-zise a locului faptei în cazul accidentelor de trafic rutier
 144 |

§4. Efectuarea altor acte de urmărire penală..... 145

Capitolul VI

METODOLOGIA INVESTIGĂRII CRIMINALISTICE A INFRACTIUNILOR

DIN DOMENIUL TRAFICULUI ȘI CONSUMULUI ILICIT DE DROGURI..... 148

Secțiunea I. Considerații introductive..... 148

§1. Sublinieri generale
 148 |

§2. Principalele categorii de droguri și clasificarea acestora
 148 |

2.1. Principalele categorii de droguri..... 148

2.2. Clasificarea generală a drogurilor..... 150

§3. Reglementarea juridică a infracțiunilor din domeniul traficului de droguri	152
§4. Principalele probleme care trebuie clarificate prin investigarea infracțiunilor din domeniul traficului și consumului ilicit de droguri	158
<i>Secțiunea a II-a. Moduri și sisteme de operare folosite de traficanții de droguri.....</i>	<i>159</i>
§1. Modalități de ascundere	159
1.1. Metode de ambalare sau disimulare în vederea traficării	159
1.2. Metode de mascare a mirosurilor specifice unor droguri	160
1.3. Metode de evitare sau anihilare a diferitelor dispozitive folosite pentru depistarea drogurilor.....	160
§2. Modalități de ascundere în trafic a drogurilor	160
2.1. Locuri de ascundere în mijloace de transport	161
2.2. Locuri de ascundere în obiecte de îmbrăcăminte sau pe corp	161
§3. Moduri de operare frecvente întâlnite în traficul de droguri	162
<i>Secțiunea a III-a. Elemente de metodologie criminalistică aplicate în investigarea infracțiunilor din domeniul traficului și consumului ilicit de droguri.....</i>	<i>163</i>
§1. Modalități de depistare a traficanților	163
§2. Metodologia investigării propriu-zise a infracțiunilor din domeniul traficului și consumului ilicit de droguri	166
2.1. Modalități de documentare pentru începerea urmăririi penale	166
2.2. Cercetarea la fața locului în cazul infracțiunilor din domeniul traficului și consumului ilicit de droguri.....	168
2.3. Realizarea flagrantului în cazul infracțiunilor din domeniul traficului de droguri	169
2.3.1. Pregătirea constatării infracțiunii flagrante	170
2.3.2. Realizarea efectivă a prinderii în flagrant	170
2.4. Efectuarea urmăririi penale propriu-zise	172
2.4.1. Perchezițiile	172
2.4.2. Examinarea înscrisurilor.....	173
2.4.3. Disponerea de constatări și expertize	174
2.4.4. Metode de identificare a drogurilor.....	176
2.4.4.1. Testele de culoare	177
2.4.4.2. Testele microcristaline	177
2.4.4.3. Cromatografia	177
2.4.4.4. Spectrofotometria	177
2.4.4.5. Spectrometria de masă	178
2.4.5. Audierea persoanelor implicate în traficul de droguri.....	178
<i>Secțiunea a IV-a. Organisme și instituții implicate în combaterea criminalității din domeniul traficului și consumului ilicit de droguri</i>	<i>180</i>
§1. Organisme și instituții internaționale	180
1.1. Organizația Națiunilor Unite	180
1.2. Interpol.....	181
1.3. Organizația Mondială a Sănătății.....	181
1.4. Observatorul European pentru Droguri și Toxicomanie.....	181
1.5. Oficiul European de Poliție – Europol.....	182
§2. Organisme și instituții interne	183
2.1. Agenția Națională Antidrog.....	183

2.2. Ministerul Sănătății	185
2.3. Ministerul Educației Naționale	186
2.4. Ministerul Public	186
2.5. Inspectoratul General al Poliției Române	186
2.6. Inspectoratul General al Poliției de Frontieră Române.....	187
2.7. Agenția Națională de Administrare Fiscală.....	187
Capitolul VII	
METODOLOGIA INVESTIGĂRII CRIMINALISTICE A INFRACTIUNILOR DIN DOMENIUL CRIMINALITĂȚII ORGANIZATE.....	188
<i>Secțiunea I. Considerații introductive</i>	188
§1. Precizări de ordin terminologic.....	188
1.1. Criminalitatea de tip mafiot.....	189
1.2. Criminalitatea organizată.....	190
§2. Reglementarea juridică națională și internațională a criminalității organizate.....	193
<i>Secțiunea a II-a. Cadrul metodologic general al investigării penale în domeniul criminalității organizate</i>	198
§1. Etapele și modalitățile de acțiune	198
1.1. Faza informativă	199
1.2. Faza investigărilor	199
1.3. Faza urmăririi penale	200
§2. Organizarea flagrantului	201
2.1. Pregătirea acțiunilor de realizare a flagrantului.....	201
2.2. Pătrunderea în zona de acțiune	202
2.3. Realizarea flagrantului propriu-zis	202
<i>Secțiunea a III-a. Tehnici de investigare penală a infracțiunilor din domeniul criminalității organizate</i>	203
§1. Noțiunea de tehnici speciale de investigare	203
§2. Tehnici și metode speciale de investigare a infracțiunilor din domeniul criminalității organizate prevăzute de Codul de procedură penală.....	204
§3. Tehnici, metode și procedee speciale de investigare a infracțiunilor din domeniul criminalității organizate prevăzute de Legea nr. 51/1991 privind securitatea națională a României	207
<i>Secțiunea a IV-a. Prevenirea și combaterea criminalității organizate</i>	214
§1. Prevenirea și combaterea criminalității organizate la nivel național	214
§2. Prevenirea și combaterea criminalității organizate la nivel internațional	216
Capitolul VIII	
ELEMENTE METODOLOGICE PRIVIND INVESTIGAREA INFRACTIUNILOR DE CORUPȚIE.....	218
<i>Secțiunea I. Reglementarea juridică internațională și națională a infracțiunilor de corupție.....</i>	218
§1. Reglementarea juridică a infracțiunilor de corupție la nivel internațional.....	218
§2. Reglementarea juridică a infracțiunilor de corupție la nivel național	221
<i>Secțiunea a II-a. Cadrul metodologic general referitor la investigarea criminalistică a infracțiunilor de corupție</i>	226

§1. Aspecte generale	226
1.1. Indicii de natură criminogenă generală.....	226
1.2. Criterii de evaluare	227
§2. Problemele pe care trebuie să le clarifice investigarea penală	227
2.1. Sesizarea organelor judiciare competente – Parchetele de pe lângă Tribunale și DNA	227
2.2. Principalele probleme care fac obiectul probațiunii	228
2.3. Tehnici speciale de investigare penală a infracțiunilor de corupție	228
<i>Secțiunea a III-a. Constatarea infracțiunii flagrante</i>	<i>229</i>
§1. Pregătirile în vederea constatării infracțiunii flagrante	230
1.1. Organizarea flagrantului	230
1.2. Elemente de referință în pregătirea flagrantului	230
1.3. Alcătuirea echipei de constatare a infracțiunii flagrante.....	231
1.4. Pregătirea de capcane criminalistice.....	232
§2. Realizarea propriu-zisă a acțiunii de constatare a infracțiunii flagrante	234
2.1. Supravegherea locului în care va fi surprins făptuitorul.....	234
2.2. Realizarea efectivă a acțiunii de constatare a flagrantului.....	234
<i>Secțiunea a IV-a. Tactica efectuării altor acte de urmărire penală</i>	<i>235</i>
§1. Particularități privind audierea suspectului sau a inculpatului în cazul infracțiunilor de corupție	235
1.1. Pregătirea audierii suspectului/inculpatului.....	236
1.2. Problematika audierii în funcție de natura faptelor de corupție	237
1.2.1. În cazul infracțiunii de luare de mită.....	237
1.2.2. În cazul infracțiunii de dare de mită	237
1.2.3. În cazul infracțiunii de trafic de influență	238
1.2.4. În cazul infracțiunii de cumpărare de influență.....	239
§2. Audierea persoanei vătămate sau a denunțătorului	239
2.1. Pregătirea audierii	239
2.2. Audierea propriu-zisă a persoanei vătămate	240
§3. Efectuarea de confruntări	240
3.1. Rolul confruntării în clarificarea infracțiunilor de corupție.....	240
3.2. Pregătirea și efectuarea confruntării	241
§4. Efectuarea de percheziții și de ridicări de obiecte și înscrisuri	241
4.1. Rolul perchezițiilor și al ridicării de obiecte și înscrisuri	241
4.2. Percheziția domiciliară	241
4.3. Particularități privind efectuarea percheziției sistemelor informatice	243
4.3.1. Aspecte generale	243
4.3.2. Efectuarea percheziției propriu-zise a computerului	244
§5. Disponerea de constatări și expertize judiciare	244

Capitolul IX

METODOLOGIA INVESTIGĂRII CRIMINALISTICE A INFRACTIUNILOR

INFORMATICE

246

Secțiunea I. Aspecte introductive privind fenomenul criminalității informatice

246

§1. Caracteristicile tehnologiei digitale care facilitează criminalitatea informatică

246

§2. Definiția noțiunii de criminalitate informatică.....

248

§3. Urma electronică.....	251
§4. Probele digitale	252
4.1. Noțiunea de probe digitale.....	252
4.2. Principii și standarde în domeniul probelor digitale.....	252
4.3. Caracteristicile probelor digitale	254
4.4. Potențiale probe digitale în sistemele informatice.....	255
4.5. Principii de examinare a unui sistem informatic pentru a se obține probele digitale.....	256
<i>Secțiunea a II-a. Reglementarea juridică internațională și națională a infrafracțiunilor informatice</i>	256
§1. Reglementarea juridică internațională a infrafracțiunilor informatice	256
§2. Reglementarea juridică națională a infrafracțiunilor informatice.....	258
§3. Aspecte de drept procesual penal privind infrafracțiunile informatice	264
§4. Prevenirea criminalității informatice în România.....	266
<i>Secțiunea a III-a. Moduri de operare frecvent întâlnite în criminalitatea informatică</i>	270
§1. Aspecte generale	270
§2. Atacuri asupra sistemelor informatice bazate pe software.....	271
2.1. Programe malițioase care au ca scop infectarea sistemului informatic	271
2.2. Programe malițioase care au ca scop ascunderea acțiunilor lor.....	272
2.3. Programe malițioase care aduc profit prin intermediul acțiunilor pe care le efectuează	273
§3. Atacuri asupra rețelelor și sistemelor informatice	274
3.1. Refuzul serviciului	274
3.2. Backdoor.....	274
3.3. Sniffer-ul.....	274
3.4. Spoofing-ul	274
3.5. Spargerea parolelor.....	275
3.6. Phishing-ul.....	275
3.7. Furtul de identitate referitor la Internet	275
3.8. Skimming-ul	276
§4. Metode de ascundere a datelor informatice	277
<i>Secțiunea a IV-a. Investigarea criminalistică a infrafracțiunilor informatice.....</i>	278
§1. Aspecte specifice procesului de investigare criminalistică a infrafracțiunilor informatice.....	278
§2. Principalele probleme de clarificat în investigarea criminalistică a infrafracțiunilor informatice.....	281
2.1. Identificarea probelor digitale și fizice	282
2.2. Identificarea membrilor echipei care participă la investigare.....	282
2.3. Identificarea instrumentelor necesare investigării criminalistice a infrafracțiunilor informatice	282
2.4. Identificarea autorului și a circumstanțelor care au favorizat săvârșirea faptei.....	283
2.5. Stabilirea unor aspecte legale și jurisdicționale în legătură cu săvârșirea unei infrafracțiuni din domeniul informatic.....	283

§3. Percheziția informatică și cercetarea la fața locului în cazul infracțiunilor informatică.....	284
3.1. Particularități tactice de efectuare a percheziției sistemelor informatică.....	284
3.2. Particularități tactice privind cercetarea la fața locului în cazul infracțiunilor informatică	287
3.3. Etapele procesului de investigare a infracțiunilor informatică	289
3.3.1. Pregătirea investigării.....	289
3.3.1.1. Pregătirea echipei de investigare.....	289
3.3.1.2. Pregătirea instrumentelor de investigare.....	292
3.3.1.3. Obținerea documentelor necesare desfășurării procesului de investigare	294
3.3.2. Colectarea probelor	294
3.3.2.1. Securizarea, evaluarea și înregistrarea locului infracțiunii.....	294
3.3.2.2. Căutarea de probe	298
3.3.2.3. Audierea persoanelor implicate	298
3.3.2.4. Conservarea probelor digitale.....	299
3.3.2.5. Particularități ale colectării probelor în cazul computerelor legate în rețea	302
3.3.3. Examinarea probelor	303
3.3.4. Analiza probelor.....	305
3.3.5. Raportarea rezultatelor obținute	308

Capitolul X

METODOLOGIA INVESTIGĂRII INFRACTIUNILOR DE TERORISM	313
<i>Secțiunea I. Aspecte introductive privind fenomenul terorismului</i>	313
§1. Definiția terorismului.....	313
§2. Formele terorismului.....	313
<i>Secțiunea a II-a. Reglementarea juridică internațională și națională a infracțiunilor de terorism</i>	316
§1. Reglementarea juridică internațională a infracțiunilor de terorism.....	316
1.1. Convenția Consiliului Europei privind prevenirea terorismului.....	316
1.2. Protocolul Adițional la Convenția Consiliului Europei privind prevenirea terorismului.....	317
1.3. Convenția Internațională privind reprimarea finanțării terorismului.....	319
1.4. Directiva 2017/541/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 15 martie 2017 privind combaterea terorismului și de înlocuire a Deciziei-cadru 2002/475/JAI a Consiliului și de modificare a Deciziei 2005/671/JAI a Consiliului	320
§2. Reglementarea juridică națională a infracțiunilor de terorism	324
2.1. Infracțiunile de terorism prevăzute de Legea nr. 535/2004 privind prevenirea și combaterea terorismului.....	324
2.2. Amenințările la adresa securității naționale a României din Legea nr. 51/1991 privind securitatea națională a României. Corespondența amenințărilor la adresa securității naționale a României cu infracțiunile de terorism din Legea nr. 535/2004 privind prevenirea și combaterea terorismului	328

2.3. Realizarea activității de prevenire și combatere a terorismului	330
2.3.1. Sistemul Național de Prevenire și Combatere a Terorismului	330
2.3.2. Schimbul de informații.....	335
<i>Secțiunea a III-a. Cadrul metodologic de investigare a infracțiunilor de terorism</i>	<i>335</i>
§1. Introducere	335
§2. Investigarea informativ-operativă a terorismului.....	335
2.1. Planificarea	336
2.2. Obținerea informațiilor	337
2.3. Verificarea informațiilor.....	338
2.4. Analiza informațiilor	338
2.5. Sesizarea organelor judiciare competente	339
§3. Investigarea penală a terorismului	340
<i>Secțiunea a IV-a. Investigarea infracțiunilor de finanțare a terorismului</i>	<i>341</i>
§1. Aspecte preliminare	341
§2. Utilizarea fondurilor de către organizațiile teroriste	342
§3. Obținerea fondurilor pentru activitățile de terorism	344
3.1. Obținerea fondurilor pentru terorism din surse legale	344
3.2. Obținerea fondurilor pentru terorism din surse infracționale	345
§4. Aspecte privind investigarea finanțării terorismului.....	345
<i>Secțiunea a V-a. Particularități privind investigarea cyberterorismului</i>	<i>347</i>
§1. Definiția cyberterorismului	347
§2. Aspecte privind utilizarea Internetului în activitățile teroriste	348

Capitolul XI

PARTICULARITĂȚI METODOLOGICE PRIVIND INVESTIGAREA	
INFRACTIUNILOR DE TRAFIC DE PERSOANE	352
<i>Secțiunea I. Aspecte introductive privind traficul de persoane.....</i>	<i>352</i>
§1. Definiția traficului de persoane.....	352
§2. Mijloacele traficului de persoane.....	353
<i>Secțiunea a II-a. Reglementarea juridică internațională și națională a traficului</i>	
<i>de persoane.....</i>	<i>354</i>
§1. Reglementarea juridică internațională a traficului de persoane	354
1.1. Protocolul privind prevenirea, reprimarea și pedepsirea traficului de	
persoane, în special al femeilor și copiilor, adițional la Convenția	
Națiunilor Unite împotriva criminalității organizate transnaționale.....	354
1.2. Convenția Consiliului Europei privind lupta împotriva traficului de	
ființe umane.....	355
1.3. Directiva 2011/36/UE a Parlamentului European și a Consiliului	
Uniunii Europene din 5 aprilie 2011 privind prevenirea și combaterea	
traficului de persoane și protejarea victimelor acestuia precum și de	
înlocuire a Deciziei-cadru 2002/629/JAI a Consiliului	356
§2. Reglementarea juridică națională a traficului de persoane	357
2.1. Infracțiunile de trafic de persoane prevăzute de Codul penal.....	357
2.2. Prevenirea și combaterea traficului de persoane	359
<i>Secțiunea a III-a. Etapele traficului de persoane.....</i>	<i>361</i>
<i>Secțiunea a IV-a. Formele de exploatare a victimelor traficului de persoane.....</i>	<i>363</i>

§1. Exploatarea sexuală.....	363
§2. Exploatarea prin munca forțată.....	364
§3. Exploatarea prin aservirea domestică.....	364
§4. Exploatarea prin practicarea cerșetoriei.....	365
§5. Exploatarea prin prelevarea de organe, țesuturi sau celule de origine umană în mod ilegal.....	365
<i>Secțiunea a V-a. Investigarea traficului de persoane.....</i>	<i>366</i>
§1. Aspecte specifice procesului de investigare a traficului de persoane.....	366
§2. Planificarea investigării traficului de persoane.....	367
§3. Forme de investigare a traficului de persoane.....	367
3.1. Investigarea informativ-operativă.....	367
3.2. Investigarea reactivă.....	368
3.3. Investigarea proactivă.....	368
§4. Acte de urmărire penală efectuate în traficul de persoane.....	369
4.1. Audierea victimelor traficului de persoane.....	369
4.2. Audierea traficantilor de persoane.....	371
4.2.1. Tipuri de traficantți de persoane.....	371
4.2.2. Aspecte privind procedeul de audiere a traficantilor de persoane.....	372
4.3. Particularități privind cercetarea la fața locului în cazul traficului de persoane.....	373
BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ.....	375

Capitolul I

METODOLOGIA INVESTIGĂRII INFRAȚIUNILOR DE OMUCIDERE

Secțiunea I

Aspecte introductive

§1. Principalele probleme care trebuie clarificate în investigarea infraționilor de omucidere

Investigarea omorului, una dintre formele morții violente se particularizează, față de cercetarea altor categorii de infraționi, prin problematica sa specifică, concentrată în câteva direcții principale, respectiv: stabilirea cauzei și naturii morții, a circumstanțelor de timp și de mod în care a fost săvârșită fapta, descoperirea mijloacelor sau instrumentelor folosite la suprimarea vieții victimei, identificarea autorului, a eventualilor participanți la comiterea omorului, precizarea scopului sau a mobilului infraționii.

Obiectul probațiunii îl constituie tocmai aceste probleme sus-menționate, dar particularizate la fiecare caz în parte, cu tot ce are el mai deosebit.

Principalele probleme care trebuie clarificate în investigarea infraționilor de omucidere sunt următoarele¹:

■ **Stabilirea cauzei și naturii morții.** Identificarea cauzei morții este o problemă la a cărei rezolvare își dau concursul, deopotrivă, medicul legist și organul de urmărire penală. În funcție de cauza ei, moartea poate fi consecința unui *omor*, a unei *sinucideri* sau a unui *accident*, „*diagnosticul juridic*” al decesului stabilindu-se din coroborarea interpretării datelor obținute prin investigațiile științifice criminalistice și cele anatomopatologice. Firește că investigațiile medico-legale au prioritate.

■ **Identificarea locului în care a fost săvârșit omorul.** Stabilirea locului în care a fost săvârșit omorul este o altă problemă importantă pentru soluționarea cazului, acesta fiind, de regulă, cel mai bogat în urme și date cu privire la împrejurările în care s-a comis fapta. Cu atât mai mult se impune găsirea locului crimei, având în vedere faptul că în practică se întâlnesc frecvent cazuri de transportare a victimei în altă parte, ori de împrăștiere a fragmentelor de cadavru în diverse locuri.

Desigur că, pe lângă locul propriu-zis al faptei, nu trebuie să excludem și celelalte locuri sau zone în care au fost descoperite urme, mijloace materiale de probă etc.

■ **Stabilirea momentului comiterii infraționii.** Momentul suprimării vieții victimei constituie o problemă cu semnificații multiple. Astfel, rezultatele cercetărilor trebuie să conducă, pe de o parte, la stabilirea momentului exact când a survenit moartea, iar pe de altă parte, la încadrarea în timp a activității infraționale desfășurate de autor.

¹ E. Stancu, *Tratat de criminalistică*, ed. a V-a, Ed. Universul Juridic, București, 2010, pp. 552-553.

Multe date pot conduce la delimitarea unei perioade de timp în care autorul a efectuat diverse acte de pregătire, aspect de natură să permită încadrarea faptei în categoria omorului cu premeditare, cu toate consecințele juridice care decurg din această împrejurare.

Stabilirea exactă a datei servește nu numai la clarificarea modului în care autorul și-a petrecut timpul înaintea comiterii infracțiunii, ci și la precizarea intervalului în care acesta s-a aflat în câmpul infracțional și a activităților desfășurate după finalizarea actului, aceasta și în scopul contracarării unor false alibiuri.

■ **Determinarea modului în care a fost săvârșit omorul.** Stabilirea modului de suprimare a vieții victimei este posibilă pe baza interpretării unui complex de date, de urme, cu privire la întreaga activitate desfășurată de infractor. Și aici ne întâlnim cu investigații complexe, la care participă criminaliștii și medicii legiști.

Se va determina, astfel, modul concret de operare, interesând o serie de circumstanțe de natură să servească la încadrarea corectă a faptei, cum ar fi, de exemplu, omorul prin cruzimi ori pentru a înlesni sau a ascunde săvârșirea altei infracțiuni [art. 189 alin. (1) lit. h) sau 189 alin. (1) lit. d) C. pen.].

De asemenea, pe această cale, se stabilesc evoluția raportului dinamic victimă-agresor, natura eventualelor relații dintre cei doi, posibilele încercări de simulare sau mascare a faptei, respectiv disimularea omorului prin sinucidere ori accident etc.

■ **Identificarea făptuitorului și a celorlalți participanți.** Identificarea autorului, a eventualilor participanți la săvârșirea infracțiunii (complici, instigatori, tăinuitori) reprezintă una dintre problemele centrale ale cercetării, de ea depinzând atât desfășurarea normală a procesului penal, cât și încadrarea corectă a faptei. Față de importanța pe care o prezintă identificarea autorului unui omor, trebuie precizat că, în practică, o bună parte din activitatea de anchetă, de investigare a unui omor, este destinată tocmai rezolvării acestei probleme, de ea fiind legată rezolvarea cazului sub toate aspectele sale.

■ **Identificarea victimei.** Identificarea victimei are la rândul ei o importanță particulară pentru anchetă, întrucât, o dată stabilită identitatea, este posibilă determinarea cercului de suspecți, ca și a încadrării faptei în funcție de calitatea subiectului pasiv al infracțiunii.

În ipoteza dispariției unei persoane, când există indicii că aceasta ar fi putut fi victima unui omor, una dintre problemele importante rămâne descoperirea cadavrului. În cazul nedescoperirii acestuia, organului judiciar îi revine sarcina să probeze cât mai temeinic vinovăția autorului faptei, să cerceteze cu maximă atenție cazul, pentru a evita săvârșirea unei erori judiciare.

■ **Identificarea instrumentelor sau mijloacelor care au servit la săvârșirea infracțiunii.** Identificarea acestor instrumente vizează atât agentul vulnerant, care a cauzat moartea victimei, cât și celelalte mijloace destinate pregătirii săvârșirii faptei, pătrunderii la fața locului, imobilizării victimei etc. Această identificare își găsește utilitatea și în încadrarea juridică a faptei.

■ **Stabilirea mobilului sau scopului infracțiunii.** Stabilirea mobilului omorului este problema-cheie, ea prezentând importanță atât în stabilirea faptelor și împrejurărilor cauzei, a identificării autorului, cât și în încadrarea juridică a faptei.

Referitor la problemele enunțate, ținem să facem precizarea că, deși, în linii mari, ele sunt comune majorității infracțiunilor împotriva vieții, săvârșite cu intenție, acestea diferă în funcție de particularitățile fiecărui caz în parte, ele fiind de o nebănuită diversitate, ceea ce obligă organul judiciar la o permanentă adaptare la situația de fapt.

Multitudinea modurilor de operare și a condițiilor în care sunt comise infracțiunile împotriva vieții, ne determină să susținem că, în investigarea criminalistică a omorului, rareori se recurge la scheme fixe.

Precizăm că, în capitolul de față, avem în vedere cercetarea omorului în varianta tip și în varianta agravată sau omorul calificat, prevăzute de art. 188-189 C. pen., deoarece acesta însumează cvasi-totalitatea problemelor ce se cer rezolvate în cazul oricărei infracțiuni îndreptate împotriva vieții. Firește, avem în vedere inclusiv infracțiunile de ucidere la cererea victimei (art. 190 C. pen.), de determinare sau înlesnire a sinuciderii (art. 191 C. pen.) și de ucidere din culpă (art. 192 C. pen.).

§2. Modalități de probare a infracțiunilor de omucidere

Pentru clarificarea cauzelor de suprimare a vieții unei persoane, sub toate aspectele sale și pentru a fi în măsură să rezolve toate problemele care fac obiectul probațiunii în cazul omuciderii, organul de urmărire penală va trebui să apeleze la întreaga gamă de mijloace de probă tehnico-științifice, tactice și metodologice criminalistice¹:

■ **Mijloace de probă prevăzute de Codul de procedură penală.** Mijloacele de probă utilizate frecvent în aceste cazuri sunt rezultatul unor acte procedurale, dintre care se disting:

○ Cercetarea la fața locului, în accepția cea mai largă, prin aceasta înțelegându-se nu numai locul propriu-zis al omorului, ci și alte zone în care au fost descoperite urme, instrumente etc.

○ Efectuarea de constatări tehnico-științifice, de expertize criminalistice și medico-legale, alte examinări complexe cu caracter tehnic.

○ Audierea martorilor, a suspectilor sau inculpaților și eventual, a persoanei vătămate, dacă fapta a rămas în faza de tentativă.

○ Efectuarea de identificări a persoanelor și a obiectelor.

○ Efectuarea de percheziții, de ridicări de obiecte sau înscrisuri.

○ Efectuarea de reconstituiri, atât pentru verificarea unor susțineri ale suspectilor, cât și ale martorilor.

○ Efectuarea de confruntări, în ipoteza existenței de contradicții în declarațiile celor audiați.

■ **Mijloace tehnico-tactice și metodologice criminalistice și medico-legale.** Mijloacele tehnice, tactice și metodologice criminalistice aflate la îndemâna organelor judiciare sunt următoarele²:

○ Mijloacele tehnico-științifice de examinare a urmelor infracțiunii, a corpurilor delictive descoperite și ridicate cu ocazia cercetării locului faptei, a locului în care a fost descoperit cadavrul, precum și cu prilejul percheziției.

○ Mijloacele de identificare a persoanelor și cadavrelor, altele decât cele pe baza urmelor descoperite în câmpul infracțional: identificări după semnamente exterioare, reconstituiri de fizionomii ș.a.

○ Procedeele tactice de efectuare a actelor de urmărire penală, aplicate frecvent în aceste cazuri, cum sunt cele destinate ascultării, confruntării, percheziției, reconstituirii etc.

¹ E. Stancu, *op. cit.*, pp. 554-555.

² V. Bercheșan, *Metodologia investigării infracțiunilor*, Ed. Paralela 45, Pitești, 1998, pp. 174-176.

○ Regulile metodologice aplicate potrivit particularităților fiecărui caz în parte, începând cu cele metodologice generale.

○ Mijloacele proprii Medicinii legale, știință al cărei aport în soluționarea cazurilor de omucidere este deosebit de important, interesând mecanismele de producere a morții, momentul survenirii acesteia, identificarea autorului prin examene biologice.

§3. Reguli generale metodologice aplicate în investigarea omorului

În investigarea oricărei infracțiuni, organul de urmărire penală trebuie să respecte, alături de prevederile legale, o serie de reguli metodologice, atât cu caracter general, cât și particular, potrivit specificului fiecărei categorii de infracțiuni.

Față de cerințele impuse de practica judiciară, rezultă că regulile generale metodologice aplicate în investigarea omorului sunt următoarele¹:

a) Efectuarea investigării omorului de către o echipă complexă, formată din procuror, medic legist și lucrători de poliție, conducerea acesteia fiind asigurată de către procuror, potrivit prevederilor art. 56 C. pr. pen., în scopul desfășurării activității de urmărire penală într-un mod unitar, bine coordonat.

b) Asigurarea operativității, printr-o organizare eficientă a cercetării, acordându-se prioritate activităților care reclamă o maximă urgență, cum sunt:

○ Cercetarea la fața locului.

○ Audierea imediată a persoanelor care au cunoștință despre fapta săvârșită, despre victimă sau agresor.

○ Disponerea constatărilor tehnico-științifice și a expertizelor judiciare.

○ Urmărirea fără întârziere a persoanei suspecte.

În legătură cu necesitatea deplasării urgente la fața locului, este semnificativă concluzia desprinsă din practică, potrivit căreia cca. 20% din dosarele cu autori necunoscuți sunt datorate întârzierii deplasării procurorului la locul omorului.

c) Cercetarea atentă, completă și calificată a locului faptei, dată fiind rezonanța sa în stabilirea precisă a faptelor și a împrejurărilor cauzei, precum și în identificarea autorului omorului, a instrumentelor sau mijloacelor vulnerante.

d) Planificarea judicioasă a întregii activități de urmărire penală, în funcție de particularitățile fiecărui caz, în elaborarea versiunilor urmând să se țină seama de datele reale, bine verificate, ale cazului, astfel încât să fie posibilă administrarea la timp a probelor, evitându-se acțiunile de natură să tergiverseze soluționarea cauzei.

e) Stabilirea cu exactitate a elementelor constitutive ale infracțiunii, investigarea trebuind să pornească de la faptă la autor și nu invers, cerință subordonată direct principiilor aflării adevărului și prezumției de nevinovăție, prin care se previn, în primul rând, o posibilă eroare judiciară, cât și efectuarea unor acte de urmărire penală inutile.

f) Asigurarea continuității desfășurării urmăririi penale, fiind indicat ca echipa de investigare și, în primul rând, procurorul care a efectuat actele premergătoare, să desfășoare întreaga cercetare până la finalizarea cazului, ceea ce presupune ca, încă de la cercetarea la fața locului, să participe procurorul competent.

¹ E. Stancu, *op. cit.*, pp. 555-556.